

O B S A H

Předmluva	Str. 5
Úvod	7
Historický přehled ženského lékařství	9

I. DÍL

Normální anatomie a fyziologie ženy

I. Topografická anatomie ženských pohlavních orgánů a jejich okolí (prof. Dr Jiří Trapl)	21
1. Kostěná pánev	21
2. Svalstvo pánevních stěn	21
3. Fascie malé pánve	24
4. Ženská rodidla	25
a) Zevní rodidla	25
b) Vnitřní rodidla	28
děloha	28
pochva	30
vejcovod	30
vaječník	31
5. Vzájemné vztahy vnitřních rodidel, jejich vazů a sousedních orgánů	32
6. Zbytky embryonální tkáně v ženských rodidlech	36
7. Cévy malé pánve	37
8. Nervové spojení rodidel — (Doc. Dr M. Vojta)	40
II. Vývoj pohlavního ústrojí ženy — (prof. Dr J. Trapl)	47
III. Funkční změny na rodidlech ženy — (prof. Dr J. Trapl)	49
1. Funkční změny na ovariu	50
2. Funkce dělohy	55
3. Funkce děložního hrdla	60
4. Funkční změny na vejcovodech	60
5. Funkční změny na pochvě	60
6. Funkční změny prsní žlázy	62
7. Funkční změny na hypofyze	62
IV. Neurohumorální faktory genitálního cyklu — (Doc. Dr M. Vojta)	62
1. Fermenty a vitamíny	63
2. Hormony	65
a) Pohlavní hormony	65
estrogeny	65
progestogeny	68
androgeny	69
kortikoidy — hormony kory nadledvinky	70
b) Gonadotropní hormony	71
gonadotropní hormony hypofysy	71
gonadotropní hormony placenty	72
gonadotropní působení thyreoidey	73
gonadotropní působení parathyreoidey	73
gonadotropní působení pankreatu	73
gonadotropní působení thymu	74
gonadotropní působení epifysy	74

3. Interoceptivní spojení	74
4. Vyšší nervová činnost	80
V. Vývoj ženy a neurohumorální korelace — (Doc. Dr M. Vojta)	90
1. Období novorozenecké	91
2. Období kojenecké a prvního dětství	92
3. Období dospívání — předpubertální, puberta, panenství	94
4. Období pohlavní dospělosti	97
5. Období přechodu — klimakterium	101
6. Období menopauzy	103
VI. Konstituce ženy — (Doc. Dr M. Vojta)	104
VII. Klinika genitálního cyklu — (prof. Dr J. Trapl)	109
1. Menstruace	109
2. Ovulace	112
VIII. Generační funkce ženy — (prof. Dr J. Trapl)	114
1. Fysiologie pohlavního života	114
2. Hygiena pohlavního soužití	117
3. Oplození, plodnost	119
4. Zábrana těhotenství	124
IX. Hygiena ženy — (prof. Dr J. Trapl)	127
1. Hygiena puberty	127
2. Hygiena dospělé ženy	128
3. Hygiena ženy za menstruace	130
4. Hygiena ženy v práci	131
5. Hygiena klimakteria, léčení jeho potíží	132

II. DÍL

Gynekologické vyšetřování a diagnostika

(prof Dr J. Lukáš)

I. Anamnesa	135
II. Gynekologické vyšetřování	138
1. Vyšetření zevní	138
Inspekce	138
Palpace	139
Vyšetření dutiny břišní	139
Hluboká topografická palpace	140
Perkuse	144
Měření	144
2. Vlastní vyšetření rodidel	144
Vyšetření zevních rodidel	145
Vyšetření vnitřních rodidel	146
Bimanuální vyšetření gynekologické	147
Vyšetření rektální	151
Vyšetření rektovaginální	152
Vyšetření děložní sondou	152
III. Speciální metody gynekologického vyšetřování	154
1. Rozšíření děložního hrdla	154
2. Diagnostický výskrab děložní dutiny	157
3. Diagnostická excise	159

4. Diagnostická punkce Douglasova prostoru pochvou	160
5. Cytobakteriologické vyšetření sliznic rodidel	161
6. Kolposkopie	166
7. Hysteroskopie	168
8. Basální teplota	169
9. Cytologie poševní	170
Histologie a cytologie poševní sliznice	171
Cytologická diagnostika karcinomu rodidel	177
10. Biologické zkoušky na těhotenství	179
11. Vyšetření krve	182
Krevní obraz	182
Sedimentace červených krvinek	183
12. Pertubace	184
13. Hysterosalpingografie a pelvigrafie	188
IV. Vyšetřování uropečtického ústrojí	194
Cévkování	194
Urethroskopie	195
Cystoskopie	195
Cévkování ureterů	196
Pyelografie	197
V. Vyšetřování zažívacího ústrojí	198
Rektoskopie	198
Irigoskopie — (Dr M. Valenta)	201

III. DÍL

Pathogenesa a klinika ženských nemocí

I. Nárys nového pojetí ženských nemocí — (Doc. Dr M. Vojta)	203
1. Organismus ve vztahu k prostředí	204
2. Pathofysiologie vyšší nervové činnosti	207
3. Pathogenesa chorob v gynekologii	212
4. Poruchy vyšší nervové činnosti ve vztahu k nemocem rodidel	216
II. Anomalie vývoje ženy — (Prof. Dr J. Trapl a Doc. Dr M. Vojta)	219
1. Celkové vývojové vady organismu	219
Asthenický habitus	220
Infantilismus	220
Intersexuální habitus	221
2. Vývojové vady rodidel	222
a) Agenesie a hypoplasie rodidel	222
Agenesie a hypoplasie ovaria	222
Agenesie a hypoplasie vejcovodů	223
Aplasia a hypoplasie dělohy	224
Agenesie a hypoplasie pochvy	229
b) Nedostatečné spojení částí rodidel	230
c) Jednostranný vývoj rodidel	233
d) Atresie — neprůchodnost	235
e) Zdvojení a vývoj akcesorních útvarů	237
3. Hermafroditismus	237
III. Nepravidelnosti funkce rodidel — (prof. Dr J. Trapl a Doc. Dr M. Vojta)	239
1. Poruchy funkce ovaria	241
2. Poruchy cyklu endometria	242
a) Nedostatečné krvácení — amenorea, hypi- a oligomenorea	245
b) Nadbytečné krvácení — ženský krvotok: hyper-polymenorea	249

3. Poruchy nervové regulace (bolesti v gynekologii)	262
a) Dysmenorea	264
b) Mezibolest	270
c) Bolesti v kříži	271
parametropathia spastica	272
potíže statického původu	273
d) Coccygodynie	275
4. Neplodnost (sterilita)	275
Příčiny neplodnosti	276
u muže	276
u ženy	278
Vliv pohlavního života na plodnost	281
Diagnostika neplodnosti	283
Léčení neplodnosti	285
IV. Trofické poruchy rodidel — (Doc. Dr M. Vojta)	289
1. Hypertrofie a atrofie zevních rodidel	291
Leukoplakia vulvae	292
Kraurosis vulvae	293
Pruritus vulvae	293
2. Atrofie pochvy	295
3. Hypertrofie a atrofie dělohy	296
Hypertrofie děložního hrdla	296
Erosio portionis	298
Leukoplakie	301
Hypertrofie děložního těla	301
Atrofie dělohy	302
4. Hypertrofie a atrofie vejcovodů	303
5. Hypertrofie a atrofie ovarií	303
Polykystosis ovarií	303
Atrofie ovarií	304
V. Zánětlivá onemocnění rodidel — (prof. Dr J. Trapl)	304
A) Část obecná	304
1. Infekce septická	305
2. Kapavka (gonorrhoea)	306
3. Tuberkulóza ženských rodidel	313
4. Lues (syphilis, příjice)	322
5. Actinomycosis	322
6. Echinococcus	323
B) Část speciální	323
1. Zánětlivá onemocnění vulvy	323
Condylomata acuminata	325
Bartholinitis	326
2. Zánětlivá onemocnění pochvy	327
Parasiti pochvy	327
Kolpitis	329
3. Zánětlivá onemocnění děložního hrdla (cervicitis)	335
4. Zánětlivá onemocnění děložního těla	337
Znět děložní sliznice (endometritis)	338
Zánět děložní stěny (metritis)	339
5. Záněty vejcovodů (salpingitis)	342
6. Záněty ovaria (oophoritis)	353
7. Záněty vaziva malé pánve (parametritis, parakolpitis)	354
8. Zánět pobřišnice malé pánve (pelveoperitonitis)	357

VI. Deviace vnitřních rodidel — (prof. Dr J. Trapl)	359
1. Deviace dělohy	359
Elevace	360
Ante-retro-dextro-sinistropositio	360
Hyperanteflexio-anteversio	360
Retroversio-flexio	361
2. Snížení a výhřez dělohy a pochvy (descensus et prolapsus uteri et vaginae)	367
3. Vchlípení a vychlípení dělohy (inversio uteri)	374
VII. Novotvary rodidel — (prof. Dr J. Trapl)	375
1. Nádory vulvy	376
2. Nádory pochvy	378
3. Nádory dělohy	380
Myoma, fibromyoma uteri	381
Sarcoma uteri	393
Carcinoma uteri	395
Rakovina děložního hrdla	395
Boj proti rakovině	407
Rakovina děložního těla	415
Chorionepithelioma	419
4. Nádory vaječníku	421
A) Cysty nenádorového původu	422
a) abnormální bujení folikulárního aparátu	422
b) sklerocystická degenerace vaječníku	423
c) cysty distensní	423
d) cysty z germinálního epithelu	425
B) Blastomy ovaria	425
1. Epitheliální tumory ovaria	425
a) benigní	425
cystadenoma pseudomucinosum	425
cystadenoma serosum papiliferum	427
b) maligní	428
cystické karcinomy	429
solidní karcinom ovaria	429
metastatické karcinomy ovaria	430
2. Pojivové nádory vaječníku	430
fibroma	430
endothelioma	431
sarcoma	431
3. Nádory smíšené	432
4. Teratomatosní nádory	432
5. Nádory z nedostatečně diferencovaného zárodečného epithelu	434
a) dysgerminoma	434
b) nádory z buněk granulocy	435
c) arrhenoblastoma	437
d) epinephroma	437
6. Klinika ovariálních nádorů	437
5. Nádory vejcovodu	447
6. Nádory děložních vazů	448
VIII. Endometriosis — (prof. Dr J. Trapl)	449
1. Endometriosis vnitřní, děložní (adenomyosis)	449
2. Endometriosis zevní, mimoděložní	450

IX. Poranění rodidel a jeho následky — (Dr Z. Tůmová-Mířatská)	454
1. Poranění vulvy	454
2. Poranění pochvy	455
3. Poranění dělohy	457
X. Nemoci prsní žlázy — (doc. Dr J. Moudrý)	461
1. anatomické anomálie prsní žlázy	461
2. anomálie sekrece a funkce	463
3. záněty prsů	463
4. Nádory prsů	465
a) benigní — fibroadenom	465
mastopathia cystica	466
b) maligní — rakovina prsu	466
sarkom prsu	469
XI. Onemocnění ženských močových ústrojů — (prof. Dr L. Havlásek)	469
1. Nejčastější obtíže při močení a jejich semiologický význam pro onemocnění rodidel a močových ústrojů	470
2. Onemocnění močové roury	474
3. Onemocnění močového měchýře	479
4. Onemocnění močovodů	487
5. Onemocnění ledvin	487
6. Cizí tělesa a kameny v močových cestách	491
7. Funkční poruchy močového ústrojí	492
8. Poruchy držení moči	492
9. Močové píštěle	497
10. Tuberkulóza močových ústrojů	501
XII. Dětská gynekologie — (doc Dr R. Peter)	504
A) Část propedeutická	505
Gynekologické rozdělení dětského věku	505
Klinická anatomie rodidel v jednotlivých obdobích dětství	507
Přehled pohlavního rozvoje děvčete	510
Vyšetřování	510
B) Část speciální	514
Pubertas praecox a pubertas tarda	514
Synechia vulvae infantum	516
Atresia hymenalis	516
Metrorrhagia juvenilis	517
Fluor	517
druhy výtoků podle mikrobiálních obrazů poševních	518
Appendicitis	522
Tuberculosis	522
Neoplasma	523
Trauma	524

IV. DÍL

Therapie gynekologických nemocí

I. Obecné zásady — (Doc. Dr M. Vojta)	525
II. Ovlivňování poruch vyšší nervové činnosti — (Doc. Dr M. Vojta)	527
(psychoprofylaxe, psychotherapie)	
III. Tělesná výchova a léčebný tělocvik — (B. Friedlándrová)	533

A) Tělesná výchova v preventivní péči o ženu	533
cviky uvolňovací	535
cviky přímivé	536
cviky orgánů dýchacích a správné dýchání	537
cviky svalů a kloubů celého těla	539
směrnice pro soustavné cvičení	546
B) Léčebný tělocvik v gynekologii	547
hypoplasie rodidel	547
bolesti v kříži	548
chronické záněty	549
deviace rodidel	549
obesitas	550
obstipace	551
schema cvičební hodiny	552
IV. Fysikální léčba — (prof. Dr V. Mikoláš)	552
1. teplem	552
2. chladem	556
3. vodou	556
4. světlem	556
5. elektroterapií	558
6. masáží	560
7. lázeňské léčení	560
V. Medikamentosní léčení — (doc. Dr J. Moudrý-Dr Z. Tůmová-Mířatská)	561
1. Chemoterapeutika	561
2. Antibiotika	563
3. Prostředky popudové terapie	565
4. Vakcinoterapie	565
5. Uterotonika, haemostatika a haemostyptika	567
6. Vitaminy	570
7. Prostředky lokální terapie	573
Přehled léků běžně používaných v gynekologii	576
Léky magistraliter připravené	578
VI. Hormonální léčení — (Doc. Dr M. Vojta)	579
1. Hormonální přípravky	582
2. Transplantace žlázoové tkáně	587
3. Transfúze krve nebo sera s vysokým obsahem hormonů	588
4. Směrnice pro aplikaci hormonů	588
VII. Operativní léčení — (prof. Dr J. Maršálek)	590
1. Předoperační příprava a pooperační ošetřování	590
2. Přehled operativních výkonů	594
nepravdivosti vývoje rodidel	595
choroby zevních rodidel	596
choroby pochvy	597
choroby dělohy	597
retroverse-flexe dělohy	608
sestup a výhřez dělohy a pochvy	609
mimoděložní těhotenství	614
záněty děložních přívěsků	615
nádory děložních přívěsků	616
sterilisace	616
VIII. Léčení ozařováním — (prof. Dr L. Havlásek)	616
1. Fysikální a technické základy rtg. ozařování	617

2. Fysikální a technické základy radiového ozařování	624
3. Biologické základy rtg. a radiového ozařování	628
4. Klinické indikace a způsoby ozařování rtg. a radiem	636
A) nepravidelnosti menstruace	637
B) zánětlivá onemocnění vnitřních rodidel	640
C) sterilisace a kastrace	641
D) onemocnění zevních rodidel	641
E) onemocnění prsů	642
F) thrombophlebitis	642
G) nádory ženských rodidel	642
α) benigní nádory	643
β) maligní nádory	643
karcinomy rodidel	645
sarkomy rodidel	652
chorionepithelioma	653
Věcný rejstřík	654